

Slavenski dom

Štev. 92

U Ljubljani, 22. aprila 1936

Štev. 1.

Še mnogo težav na poti do Adis Abebe

Od napovedanih zmag še nobene

Asmara, 22. aprila. o. Kljub napetemu pričakovanju, katero je izzvalo rezervirano vedenje italijanskega poveljstva zadnje dni, vendar niso mogli Italijani včeraj javiti pomembnejše zmage, ne na severu, ne na jugu. Splošno se je pričakovalo, da pade včeraj bodisi Addis Abeba, bodisi Harrar. Toda Addis Abebe ni bilo mogoče italijanskim četam doseči, zaradi slabih poti in težavne preskrbe s hrano. Živež in vodo ter zdravila morajo italijanske prednje kolone dobivati po letalih, spuščanje teh prehranjevalnih tovarov je pa zelo otežkočeno zaradi hribovitosti terena.

Na južni fronti ni moglo priti do odločilnega uspeha zaradi tega, ker armada rasa Našibuja še daleč ni uničena, da bi mogla italijanske čete neovirano prodirati. General Graziani sicer misli za sedmi Harrar čim hitreje, ker mu gre za to, da se polasti železniške proge, ki pelje iz Džibutija v Addis Abebo. Vendar morajo njegove čete biti ogrožene boje v silno neprehodni pokrajini.

Kar se tiče zavzetja Addis Abebe, poročajo iz krogov italijanskega vrhovnega poveljstva, da bo prestolnica padla konec tega meseca, ali prve dni maja. Zdi se, da maršal Badoglio nemara pokvari svojega zmagovalnega slovesa s kakim prenačlenim korakom, in da si hoče prej zavarovati boke, ter odstraniti vsak odpor ali zasedo z abesinske strani.

Neguš čaka v gorovju

Addis Abeba, 22. aprila. o. Reuterjev dopisnik poroča iz Addis Abebe, da je abesinski cesar s svojimi četami zasedel močne gorske postojanke na zapadu in jugozapadu od Desije. Po njegovem

mnenju bo ta armada, ki s svojih položajev obvlada pota proti Addis Abebi, predstavljala za Italijane še trd oreh. Namen negušev vojske je namreč pustiti Italijane do Addis Abebe ter jim potem skočiti v hrbet. Te vesti izhajajo sveda iz abesinskega vira, so pa prve, ki dajejo točnejših podatkov o tem, kje se mudi abesinski cesar.

Isti poročevalec pravi, da so pred nekaj dnevi abesinske predstraže prišle z gorskih obronkov v dolino in pobile italijanske straže ob cesti. Posrečilo se jim je priplaziti tudi na letališče v Desije od zadaj, presenetiti straže in uničiti 17 letal. Tudi te vesti je Reuterjev dopisnik dobil iz nepotrjenega abesinskega vira. Verjetno pa je, da si take in podobne razburiljive objave dovoljuje abesinsko vojno ministrstvo zaradi tega, da bi med prebivalstvom malo potlačilo silovito razburjenje, ki vlada zaradi prihoda Italijanov.

Grazianijeva zmaga

Rim, 21. aprila. AA. Agencija Stefani priobčuje komunikate št. 191: Maršal Badoglio poroča: Zmaga četa generala Grazianija v pokrajini Džanagoga na severnem Ogadnu zapadno od Danane je imela usodne posledice za Abesince. Sovražnik je poražen in razgnan na karavanski cesti v Ogadnu in ga naše čete zasledujejo. Motorizirani oddelki so včeraj prispeli do vasi, oddaljenih več ko 100 km od izhodišča. Libijska divizija, sestavljena izključno iz prostovoljcev, ki so se prijavili v naši koloniji na obalah Sredozemskega morja, je pokazala veliko hrabrost med temi težkimi in ogroženimi boji. Letalstvo je zelo učinkovito pripomoglo k zmagi vzlic neugodnim atmosferskim

razmeram. Intendantski oddelki in pionirski oddelki so razvili živahno delovanje za zagotovitev prometnih zvez za oskrbo čet med bitko.

Na severnem bojišču se poglavarji in dostojanstveniki še zmerom predajajo, zlasti zapadno od Takaze. Glavni stan naših čet je premeščen v Desije.

Organizacija civilne uprave

Asmara, 22. aprila. o. Italijanske oblasti z vso naglico organizirajo normalno civilno upravo v zasedenih pokrajinah. S tem hočejo Italijani dokazati, da so zasedene pokrajine docela pomirjene in sposobne za normalno življenje in upravljanje. Kakršnega so deležne druge italijanske kolonije v Afriki. Uprava v novo osvojenih pokrajinah bo organizirana po vzorcu v Libiji, Eritreji in Somaliji.

Kaj trdijo Abesinci

Addis Abeba, 22. aprila. AA. (Havas). Danes dopoldne je bilo vse mesto prepleteno z lepaki, ki so razglašali, da ni res, da bi bile italijanske čete prodrele blizu Adis Abebe za en dan hoda. Proglas pravi dalje, da je sovražnik namerno razširil te vznemirljive glasove, toda vlada poudarja, da bo zmerom ostala z vzezi s tistimi kraji, o katerih sovražnik trdi, da jih je zasedel.

Lepaki pravijo dalje, da je vlada dobila dopoldne obvestilo, da vlada v Solamedu, 150 km severno od Adis Abebe, na cesti v Desije, v Ankobru, v Varamheilu, v Havasu, Dagaburu, Džidži, Harariju in Afdenju, normalno življenje.

Grki za oborožitev Dardanel

Atene, 22. aprila. AA. Predsednik Metaxas je izjavil tujim novinarjem, da je grško stališče glede remilitarizacije morske ožine ugodno za Turčijo. Predsednik vlade je dodal, da bo grška nota, ki se nanaša na to vprašanje, po vsej priliki že danes izročena turškemu poslaniku.

13 letal išče enega človeka

Kairo, 22. aprila. AA. (Havas.) Do danes ob 16.30 ni bilo moči najti še nobenega sledu za nemškimi poslanikom baronom Stohrerjem, ki se je izgubil v egiptski puščavi. Pogrešanega nemškega poslanika išče zdaj 12 britanskih in 11 egiptjskih letal in 14 avtomobilov. Iščejo ga v pokrajini Dželkorani in baharijski nižini v območju več ko 200 km.

Odmevi lvovskih nemirov

Varšava, 22. aprila. AA. Bivši ministrski predsednik in maršal sejma, sedanjí vojvoda lvovske gosp. Svitalski, je bil odstavljen s svojega položaja na podlagi odločitve ministrskega sveta. V zvezi s tem dogodkom, ki je izzval v javnosti razumljivo zanimanje, poudarjajo vladni listi, da je bila ta odločitev neizogibna, ker je vlada prepričana, da je odstavljeni vojvoda zelo odgovoren za zadnje dogodke v Lvovu, ki so zahtevali tudi smrtne žrtve.

Varšava, 22. aprila. AA. Končno je ugotovljeno, da bo belgijski ministrski predsednik in zunanji minister Vanzeeland obiskal poljsko prestolnico 26. aprila. Vanzeeland pride v Varšavo v nedeljo.

Varšava, 22. aprila. AA. Včeraj so se tukaj začela zopet predavanja na vseučilišču, ki so bila ustavljena 4. marca zaradi dijaških nemirov.

Schmeling - Louis in 100.000 gledalcev

New York, 22. aprila. AA. DNB poroča: Spopad med Maksom Schmelingom in svetovnim prvakom v boksu Joeom Louisom je določen na 18. junija in se bo vršil v New Yorku v stadionu, ki lahko sprejme 100.000 gledalcev.

Športne tekme tankov

Firenca, 22. aprila. AA. (Stefani). V Firenci se bodo v kratkem vršile prvič v sportni zgodovini tekme naglih tankov, in sicer v okviru pomladanskih svečanosti, ki jih Firenca vsako leto priredi.

Razpust prevratnih strank na Češkem

Praga, 22. aprila. AA. Havas poroča: V parlamentu se je začela debata o zakonskem predlogu, ki pooblašča vlado, da lahko razpusti tiste stranke, katerih delavnost je naperjena proti varnosti republike. Kakor znano, je veljavnost zakona, s katerim je bila razpuščena narodna socialistična

ustanovitvi samostojnega judovskega kraljestva v Palestini.

Kairo, 22. aprila. AA. Havas poroča: V zvezi z nočnimi poročili iz Palestine se lahko reče, da je včeraj v palestinskih obmorskih mestih vladal red in mir, zvečer pa je prišlo do novih neredov. Ob mraku so večje skupine Arabcev iz okolice Tel Aviva hotele vdreti v mesto, oziroma priti v predmestje Hatequo. Policija, ki je bila v strogi

Čez dva dni boste brali začetek našega novega podlistka

'Zakleta legija'

Angleži prodajajo petrolej Italiji

London, 22. aprila. AA. (Agencija Stefani.) Skoraj vsi listi ugotavljajo v svojih komentarjih o seji sveta DN, ki se je včeraj vršila, da so sankcije dokončno propadle. Le »News Chronicle« vztraja na sankcijah in zahteva uvedbo še petrolejskih sankcij. List poziva vlado, da odredi, da družba »Anglo Iranian Oil Company« ustavi pošiljanje petroleja v Italijo.

Vsak dan nova ladja

Spezia, 22. aprila. AA. (Stefani). Davi so svečano spustili v morje novo italijansko križarko »Duca degli Abruzzi« v navzočnosti vojvodinje Aoste in mornariškega podtajnika Cavaignara. Svečanost je gledala velika množica ljudi. Udeležilo se je tudi mnogo letal, ki so letela nad luko, ko je križarka zaplula v morje.

Anglija zvišuje davke

London, 22. aprila. AA. (Havas). V poslanskih krogih niso pričakovali nikakega večjega presenečenja v proračunskem načrtu. Zato je zelo neugodno delovalo sporočilo finančnega ministra, da misli vlada povečati davek na dohodke in državno trošarino na čaj. Pri odmeri davkov bodo imeli posebne ugodnosti davčni obvezanci, ki imajo otroke

Neguš ne beži na Švedsko

Stockholm, 22. aprila. AA. (Havas.) V tukajšnjih uradnih krogih zavračajo vest, po kateri bi se abesinski cesar s svojo družino zatekel na Švedsko in da so se o tej stvari že začela pogajanja.

Osem dni zasut

London, 22. aprila. AA. (DNB). Iz Mouth Ribera na Novi Škotski poročajo, da se dr. Robertson nahaja zasut v rudniku že osem dni in da ga po vsej priliki ne bodo mogli rešiti. Po cevi, ki spaja notranjost rudnika s površino, je poslal naj mu dajo svinčnik, da bo mogel s svojim tovaršem Scadingom napisati svojo poslednjo voljo, če v kratkem ne bosta rešena. Z vseh strani se zbirajo prostovoljci, ki mu hite na pomoč. Reševalci so se približali ponesrečenemu že na dva metra. Navzlic temu pa bo treba še več ur, preden jih bodo mogli rešiti.

Goering poziva letalce

Berlin, 21. aprila. AA. (DNB). Danes se je vršila velika svečanost za obletnico smrti slavnega nemškega letalskega junaka v svetovni vojni, Manfreda v. Richthofna. Pri tej priliki so izročili zastave letalskim enotam. Letalski minister Göring je imel na letalske čete nagovor, v katerem je dejal med drugim: Če bo usoda hotela, da boste nekoga dne poklicani v obrambo nemškega naroda in domovine, upam in prepričan sem, da boste stopili v akcijo z isto požrtvovalnostjo in pogumom, kakor vaši predniki.

Italija in njen uvoz železa

Rim, 22. aprila. AA. Pod pritiskom sankcij je italijanska industrija železa preusmerila uvoz iz držav, ki so doslej uvažale to blago v Italijo. Gotove železne vrste, skupno letno kakih 250.000 ton, ne bo več uvažala iz Francije, marveč iz Združenih držav Severne Amerike. To se bo zgodilo tudi po ukinitvi sankcij.

Razen tega pospešuje Italija svojo železno ručico na otoku Elbi itd. Prav tako skuša pospešiti proizvodnjo špirta, ki ga je v Italiji v izobilju.

Nov zakon o priseljevanju tujcev v USA

New York, 22. aprila. AA. Reprezentančna zbornica je sprejela načrt zakona o deportaciji tujcev, ki se poroče, izključno z namenom, da se zagotovijo priselitev v USA. Poročevalec tega zakonskega načrta je poudaril, da je še zadnja leta nešteto oseb poročilo na tak način, ki pride pod ta zakon.

Sankcije, zlato in ital. trgovina

Zeneva, 22. aprila. b. Predsednik odbora strokovnjakov za sankcije Westman je izdal uradno poročilo tega odbora o poteku zadnje seje. Na tej seji so ugotovili, da so sankcije vsaj kar se tiče zunanje trgovinske bilance Italiji močno škodovale. Statistika, ki primerja italijanski uvoz in izvoz v januarju 1936 z uvozom in izvozom v januarju 1935, kaže o tem nazorno sliko. Po tej statistiki je italijanski izvoz padel v primeri z lanskim januarjem za 46%, to je skoraj za polovico, uvoz pa je nazadovl za 39%. Pri tem gre

Angleži pravijo:

Nemčija nima pravice do kolonij

London, 22. aprila. b. Na včerajšnji seji angleške poslanske zbornice je poslanec Amery, član skrajnega desnega krila v zbornici in bivši angleški tajnik za kolonije v zunanjem ministrstvu dejal, da Nemčija nima pravice ponavljati svojih zahtev po kolonijah. Pri podpisu versajske mirovne pogodbe se je Nemčija slovesno odrekla svojim prekomorskim posestvom v korist zmagovalnih držav. Pravico do kolonij imajo predvsem tiste države, ki so v vojni veliko žrtvovale za zmago Antante, pa niso bile nagrajene tako, kakor bi ta njihova pomoč zaslužila. Taki državi sta predvsem Italija in Japonska. Proti tej nemški zahtevi se morajo upreti vse članice Zveze narodov, ker je krivična, tako z ozirom na dejansko stanje, kakor z ozirom na

seveda za uvoz in izvoz v sankcionistične države in iz njih. Ker so pa sankcije podpisale vse države, važnejše za italijansko trgovino, so te številke dovolj značilne.

Italijanska narodna banka je po ugotovitvah odbora strokovnjakov v enem letu izdala za nakupe v inozemstvu polovico svojega zatega zaklada. Tudi pri primerjanju obeh zadnjih izkazov Italijanske narodne banke se ta ugotovitev pokaže kot resnična.

Zvezo narodov. Nemčija se je v vojni bila in je s porazom v vojni izgubila pravico do svojih posesti. Če je mislila, da bo drugače, se je motila in se moti še danes. Nemška krivična zahteva po vrnitvi kolonij ne sme nikdar postati vzrok za kakršenkoli nov spor v Evropi.

Govor desničarskega poslanca je v angleških parlamentarnih in drugih krogih vzbudil veliko pozornost, ker se zdi, da izraža prepričanje vse angleške politike, katero zasleduje sedanja vlada. Upravičeno njegovih trditve je tudi pokazala debata, ki se je pri snočnji večerni seji parlamenta razvila. V tej debati ni nihče resneje nasprotoval njegovim trditvam.

Anglija zahteva popolno prepoved uvoza v Italijo

London, 22. aprila. AA. Reuter poroča: V spodnji zbornici se je začela razprava o sporu med Italijo in Abesinijo. Prvi je govoril liberalni poslanec Mander. Rekel je v svojem govoru, da moramo v Zenevi meseca maja izjaviti, da smo odločeni izvršiti vse obveze, ki smo jih prevzeli na podlagi pakta DN in v zvezi s tem se upreti vsakemu napadu Nemčije proti Franciji ali kakim drugim državi. Franciji moramo dati vedeti, da bomo tako storili tudi v vsakem drugem slučaju, če Francija stopi na našo stran, in če podvzame vsako akcijo, ki je potrebna, da se dovede do neuspeha vsaka akcija zavojevalca proti Abesiniji in da se pri tem izvajajo vse potrebne sankcije najstrožje. Če ostane Francija pri stališču, da mora biti Abesinija žrtvovana, potem mora Anglija izjaviti, da je pripravljena zapustiti DN.

ljena zapustiti DN.

Laburist Artur Henderson mlajši je zahteval, da se naj upokoji angleški veleposlanik v Rimu in da se odredi popolno prepoved izvoza v Italijo.

Konservativni poslanec Adam je izjavil, da bi bila blaznost, če bi DN pustilo, da Italija požanje plodove svojega napada na Abesinijo. Istočasno je zahteval, da naj vlada skrbno čuva nad delom Nemčije, ki je nevarno za Evropo.

Državni podtajnik v zunanjem ministrstvu lord Cramborn je izjavil, da angleška vlada čvrsto ostane pri svojih izjavah, ki jih je dala v Zenevi. Položaj se ni prav nič izpremenil. Italija še naprej krši pakt DN in zato Anglija vztraja pri tem, da naj ženevska ustanova izpopolni sistem kolektivne varnosti.

Topovska žrela nad Jeruzalemom

V Palestini gori dalje

Kairo, 22. aprila. o. Kljub uradnim poročilom angleškega visokega komisarja, da vlada po vsej Palestini in celo v Jaffi mir, vendar poročajo potniki, ki so prispeli iz Palestine in Egiptel, o nemirnem stanju, ki vlada po vsej deželi. Do formalne proglasitve obsednega stanja so angleško upravo prisilili samo vzroki najresnejšega značaja, ker so Angleži drugače v uporabljanju teh radikalnih sredstev zelo skopi. Jaffa, ognjišče nemirov, in Tel Aviv, judovska metropola, sta naravnost obkoljeni od angleških čet, ki so se v naglici zbrale iz vseh garnizij. Nad tem delom Palestine neprestano krožijo letala, ki imajo svoje veliko oporišče pri Ramlahu blizu Jaffe. Po Jeruzalemu krožijo vojaški avtomobili s strojnimi puškami in vojaštvo v popolni vojni opremi. Pred palačo angleškega visokega komisarja je postavljena baterija topov. Palača leži na gori Skopas nasproti tempeljskega trga, tako da topovi izpred komisar-

jeve palače obvladajo ves stari in novi Jeruzalem.

Visoki komisar je včeraj izdal proglas na palestinsko prebivalstvo, v katerem poziva vse trezno misleče ljudi, naj pomagajo s pametno krotitvijo strasti zapeljanih somišljenikov ter delajo z vsemi silami na to, da se vzpostavi red. Zdi se, da je imel ta poziv saj nekoliko uspeha, ker se je pogreb šestih, v Jaffi ubitih Judov izvršil brez izgredov. Arabci pa so prav ob priliki tega pogreba v drugih mestih pobili večje število Judov, kjer so že ob zadnjih nemirih leta 1933. pobesili in podavili vse Jude, katere so dobili. Judovski prebivalci Hebrona so se morali zateči v utrjeno bolnišnico Habasa.

Angleške oblasti imajo silno težko stališče, ker se nečjejo zameriti ne Arabcem, ne Judom. Sovražstvo med obema narodoma pa je toliko, da ni mogoče na trajno pomirjenje Palestine, dokler bodo Angleži nadalje podpirali judovske zahteve po

pripravljenosti, je odbila napadalce. V Haifi je prišlo zvečer do novih neredov, ker nekateri trgovci niso hoteli zapreti svojih trgovin. Vrhovni komisar je sprejel nekatere vodilne arabske osebnosti in jih pozval, naj vplivajo na prebivalstvo, da se nehajo neredi. Vojne oblasti gonijo preko meje večje skupine beduinov, ki so zadnje čase vdrle v Palestino iz sosednjih pokrajin.

Konec obsednega stanja v Španiji

Madrid, 22. aprila. AA. Havas poroča: Vlada je sklenila, da se v petek ukine alarmno stanje in cenzura, če bo do tedaj povsod vladal red in mir. Ministri so na večerjajši seji izmenjali svoje vtise o volitvi predsednika republike in so se strinjali v tem, da mora biti novi predsednik republike odločen republikanec, vendar pa vodja republikanske stranke ne bo izvoljen na ta položaj. Predsednik vlade Azana je vztrajal na tem, da je treba spreminiti poslovnik v parlamentu, da se pospeši delo v parlamentarnih odborih.

Madrid, 22. aprila. AA. Havas poroča: Aretacije fašistov se nadaljujejo. Menijo, da je bilo samo v Madridu zaprtih 800 fašistov, v vsej Španiji pa več tisoč.

Madrid, 22. aprila. AA. Kakor znano je minister vojske v soboto na podlagi sklepov ministrskega sveta pozval generala Orgaza, da naj odpotuje na Kanadske otoke in da naj tam do nadaljnjega ostane. General Orgaz pa je včeraj zbolel in je bil prepeljan v vojaško bolnišnico. Pred odhodom, kjer se nahaja konfinirani general Orgaz, je bila postavljena policijska straža. Obiskovalci bolnikov se morajo legitimirati.

300 letnica holandske univerze

Amsterdam, 22. aprila. AA. (Havas.) Za 300-letnico univerze v Utrechtu meseca junija t. l. bo izvoljenih za častne doktorje te univerze več tujih učenjakov, književnikov in državnikov. V zvezi s tem omenjajo med drugimi imena književnika Andreja Siegfrieda, rimskega profesorja Termija, belgijskega profesorja van de Voicka, predsednika mednarodne trgovske zbornice van Fliesinga in južnoafriških državnikov generala Hertzoega in generala Smootsa.

Avstrijski kancler v Milanu

Milan, 22. aprila. AA. (Stefani.) Semkaj je prispel avstrijski zvezni kancler Schuschnigg. Kakor znano, bo imel predavanje na tukajšnjem zavodu za mednarodne študije.

Milan, 22. aprila. AA. Stefani poroča: Predavanje avstrijskega kanclerja dr. Schuschnigga v mestni hiši o ideologiji nove Avstrije je imelo velik uspeh. Predavanju je prisostvoval državni podtajnik za pravosodje Tumedei. V imenu avstrijske vlade se ga je udeležil avstrijski polnomočni minister in velika množica uglednih osebnosti političnega in kulturnega sveta v Milanu.

Proslava Rima

Rim, 21. aprila. AA. (Havas.) Predsednik vlade Mussolini je imel danes dopoldne na balkonu palače Venezia na zbrano množico nagovor, ki so ga množice sprejele z velikim navdušenjem. Danes, na obletnico ustanovitve Rima, je dejal Mussolini, slavimo zmage. Po dolgi plovbi smo uzrli luko in vanjo bomo zapluli z razpetimi jadrli, noseč s seboj, kakor še zmerom doslej, civilizacijo Rima.

Nato so svečano odprli dva paviljona, enega za radiologijo, drugega pa za proučevanje malarije. Paviljona sta v glavni rimski bolnišnici.

Predsednik vlade Mussolini je prvi simbolno zasadi lopato v zemljo pri delih za razširitev ulice, ki bo držala od ulice Viktorja Emanuela do sodne palače ob Tiberi.

Spremembe v angleški vladi

London, 22. aprila. V zvezi s vestmi o spremembah v angleški vladi se izve, da bi moral podati ostavko tudi ministrski predsednik Baldwin, čigar mesto bi zavezal Neville Chamberlain. Zunanji minister Eden bi odšel na neki visoki položaj v Indiji ali v kaki angleški koloniji. Ramsay MacDonald bi se umaknil iz zdravstvenih razlogov. Te osebnosti sprejmejo kažejo tudi na spremembo v angleški zunanji politiki.

Poljski min. preds. v Budimpešti

Budimpešta, 22. aprila. AA. (Havas.) Poljski ministrski predsednik Koscalkowski, čigar odhod v Budimpešto se je zaradi notranje političnih razlogov odgodil, prispe v Budimpešto opoldne ob 12.40. Ta novica je zbudila v Budimpešti živahno zadovoljstvo, ker so politični krogi v madžarski prestolnici nevesno sprejeli glas o odgoditvi poljskega obiska.

Živež in radio po letalih

Desije, 22. aprila. AA. (Stefani.) Pri prodiranju eritrejskega armadnega zbora iz pokrajine Quorana v Desije, se je potrdila koristnost oskrbovanja čet z letali. Tako je od 7. do 19. aprila eritrejski armadni zbor prevzel od letal 123 ton živeža in 2 popolni radijski postaji.

Podržavljenje vojne industrije

Washington, 22. aprila. AA. (Stefani.) Večina senatnega odbora za vojsko je predložila vladi nacionalizacijo izdelovanja orožja in streliva in večjega števila ladij, potrebnih Združenim državam za primer vojne. Proti temu predlogu je manjšina že nastopila in kaže nezadovoljstvo zaradi vladne konkurence v gospodarski industriji.

Japonska proga na Kitajskem

Tokio, 22. aprila. AA. Japonska vlada je sklenila, da predloži parlamentu predlog o zgraditvi nove železniške proge skozi Korejo, ki bo dopolnila odnosno ojačala z vojaškega stališča obstoječo progo Fusan-Seul. To progo bodo gradili pet let in bo stala okoli 100 milijonov jenov. Proga je izrazito vojaškega značaja in naperjena proti Rusiji.

Jugoslovan, tihotapec opija

Pariz, 22. aprila. m. Tukajšnja policija je aretirala Jugoslavana Krossa, ki je že dalje časa vtihotapljal v našo državo večje količine opija. Policija je aretirala Krossa v trenutku, ko je prispel na pariško železniško postajo Sv. Lazar s tremi velikimi kovčgi. Na tej postaji je Kross hotel iz varnostnih razlogov zamenjati avtomobil. Tedaj pa je pristopil k njemu eden od policijskih inspektorjev ter hotel Krossa legitimirati. Ker je pri tem Kross napravil sumljiv gib, ga je policijski inspektor lažje ranil z revolverskim strelom. Ko so Krossa privedli na policijsko prefekturo, so našli pri njem dv apotna lista, enega na ime Polak Franc, rojen 1870. v Bratislavi, drugega pa na ime Giovanni Kossar, rojen v Trstu 1895. ter končno legitimacijo iz Zagreba na ime Kraff. V njegovih kovčgih je policija zaplenila 42 kg opija.

Uredba o odgoditvi izvršbe za kmetske dolgove

Belgrad, 21. aprila. m. Kraljevska vlada je dala doslej zadosti dokazov o svojem stremljenju, da se našemu kmetu v teh dneh gospodarske krize in stiske izkaže podpora v mejah največje možnosti. Kraljevska vlada ve, kakšne so prilike, s katerimi se naš kmet bori še od časov katastrofalnega padca cen poljskih izdelkov, in zato izvaja vlada energično ukrepe, da napravi kmetu življenje znošnejše in da mu da možnost, da ne bo v tem boju omagal. Pri vsem tem je pa treba poudariti, da je prejšnje suho leto našemu poljedelstvu zadalo nov udarec, ki je še poslabšal stanje v največjem delu države, tako da je mnogo plodnih krajev ostalo brez potrebnega minuma živeža, in celo brez semena za setev. Nujna intervencija vlade je mnogo pripomogla, da so se takšne razmere popravile in težkoče znatno omilile.

V vrsti teh odločnih ukrepov, ki jih je vlada dr. Milana Stojadinovića izdala v želji, da pomaga kmetu, je treba poudariti znižanje davkov in drugih javnih dajatev, velika javna dela in nabava semena za setev, nova tržišča za ugodno plasiranje poljskih pridelkov, skrb za prehrano pasivnih pokrajin, poleg vsega tega je pa začela urejati še eno vprašanje, ki prav tako posega našemu kmetu do živega.

To vprašanje je vprašanje kmetskih dolgov. Ker je mnogo dolžnikov-kmetov že zdaj izgubilo zaščito po prejšnji uredbi, je kraljevska vlada v želji, da kmeta še dalje zaščiti, izdala novo uredbo o odgoditvi izvršbe za kmečke dolgove. Po tej uredbi dobi vsi dolžniki, ki so izgubili zaščito zaradi neobnove menic, ponovno menico, če v roku 90 dni po uveljavitvi te uredbe menico zamenjajo. Prav tako so do 1. oktobra 1936 odgodene vse prisilne prodaje nepremičnin za kmečke dolgove in za neporavnane obresti.

III. mladinski koncert

(Predavanje in koncert prof. M. Lipovskega.)

Grki so smatrali glasbo za glavni stebel etične vzgoje mladine. Mislim, da bi bilo krvavo potrebno, da bi se tudi mi po dva tisoč letih zavedali te resnice, in poleg vseh olimpijskih skušali tudi v tem posnemati Grke, če bi se hoteli približati njihovu idealu harmoničnega človeka. A prav pri nas zato tako malo skrbimo. Posebno na srednjih šolah, kjer bi bilo uvajanje mladega človeka v najvišjo vseh umetnosti nujno potrebno, se ne stori za to v splošnem nič. Na praktično, koncertno vzgojo mladine pri nas tudi malokdo misli. Zato je razveseljivo, da smo po par letih premora zopet dobili mladinske koncerte z glasbeno vzgojno tendenco, ki jih sedaj v okviru Glasbene Matice aranžira prof. K. Jeraj.

Nedeljski koncert je bil posvečen klavirski

Določbe te uredbe tudi ukinejo vse prisilne prodaje premičnin in odvzem premičnin, ki se vzamejo v svrhu zavarovanja in izvršbe. Odgoditev prisilne prodaje nepremičnin in ukinitve prisilne prodaje premičnin za neplačane dolgove pri dolžnikih, ki so izgubili zaščito, sta odločeni zato, da se kmetu zavaruje imetje, ki z njim danes razpolaga.

Besedilo uredbe je tako:

Na osnovi čl. 98. finančnega zakona za leto 1936-37 in na predlog ministrov za kmetijstvo, pravosodje, trgovino in industrijo, predpisuje ministrski svet

Uredbo.

Čl. 1.

Vsi po uredbi o zaščiti kmeta z dne 30. septembra 1935 zaščiteni dolžniki, ki so izgubili zaščito za svoje dolgove zaradi neobnove menic, dobe ponovno to zaščito. Dolžni so v roku 90 dni od uveljavitve te uredbe zamenjati menice na način, kakor odreja tretji odstavek čl. 7 omenjene uredbe. Drugače izgube ponovno zaščito.

Čl. 2.

Do 1. oktobra 1936 se odgode vse prisilne prodaje, dražbe nepremičnin za kmečke dolgove, zaščiten z uredbo o zaščiti kmeta z dne 30. septembra 1935 in čl. 1. te uredbe, in za neplačane obresti za te dolgove. Prav tako se ukinejo vse prisilne prodaje premičnin in odvzem premičnin, izvršen z namenom izvršbe ali zavarovanja. Do 1. oktobra 1936 se ne morejo dovoliti nove izvršbe za dolgove in obresti, omenjene v prejšnjem odstavku.

Čl. 3.

Ta uredba dobi obvezno moč, ko bo razglašena v »Službenih novinah«.

glasbi, in to v obliki variacij. Prof. M. Lipovšek je uvodoma v jedrnat, lahko umljiv obliki razložil variacijsko glasbeno formo in potem tudi pri koncertnem sporedu pred vsako točko na kratko analiziral tisto skladbo. Spored sam je obsegal Handlova, Haydnova, Mozartova, Beethovnova, Webrova, Sattnerjeva in Reutterjeva variacije. Profesor Lipovšek je zaigral vse, pa najsi so bile tehnično enostavnejše, ali pa prav koncertno komplicirane kot n. pr. Webrova, s svojim znanim velikim muzikalnim ukusom in dovršeno tehniko. Edino, kar je moral človek obzlovati, je bilo dejstvo, da je bila Filharmonična dvorana (najbrž tudi vsled tega nedeljskega vremena) zelo slabo zasedena in da predvsem mladine med poslušalstvom skoro ni bilo opaziti.

Dve izpred celjskega sodišča

5 kolom po glavi

Celje, 22. aprila.

Danes je sedel na zatožni klopi pred kazenskim senatom tukajšnjega okrožnega sodišča Manfred Jože iz Ponikve. Obtožnica mu očita, da je dne 16. februarja 1936 prišel v družbi Ivana Lebarja do hise Franca Fortune v Vel. Lepoglavu, občina Sv. Duha. Tu ga je povabil v hišo Tihec Rudolf ter so skupno v večji družbi in v dobrem razpoloženju popivali, dokler Slatinšek ni opozoril Manfreda, da ima Krljež pripravljeno nož. Manfred je Krlježa na to opozoril in mu dejal, da je prašič, ako ga misli z nožem napasti. Manfred in Slatinšek sta nato zapustila sobo in se zunaj hise spoprijela — »za šalo« — kakor se obdolženec zagovarja. Spoprijem se je končal tako, da je Slatinšek podil Manfreda okrog hise. Pri tem pa je Manfred zgrabil nek kol ter se z njim branil pred Slatinškom. Končno pa ga je s tako silo udaril po glavi, da se je Slatinšek kot snop zleknil po tleh.

Svojim tovaršem je Manfred prvotno dejanje priznal. Pozneje pa je dejal, da so ju napadli fantje iz Loč, ki jih pa v temi ni poznal. Takoj drugega dne po dogodku je komandir orožniške postaje v Ponikvi prejel prijavo od brata pokojnega Slatinška. Takoj se je podal na Slatinškov dom in od pokojnega Slatinška, ki je bil še pri popolni zavesti zvedel, da ga je udaril »Hrvat«, kar je domače ime za Manfreda. Slatinšek Jakob je bil nato prepeljan v celjsko bolnišnico, kjer pa je zaradi vnetja open in možganov, povzročene z udarcem s kolom, umrl.

Manfred Jože je zakrivil s tem zločin zoper življenje in je bil obsojen na 3 leta roboje in 4 leta izgube častnih pravic, dalje na 1000 Din. povprečnine in povrnitev stroškov bolnišnice. Glede zahtevne matere pokojnega Slatinška, naj ji plačuje

Brez sledu izginil

Radeče, 21. aprila.

V Radečah pri Zidanem mostu je preteklo nedeljo dopoldne nekako ob deveti uri izginil brez vsakega sledu dimnikarski pomočnik Gamc Karel, uslužben pri dimnikarskem mojstru Klanšcu v Radečah. V zgodnji jutranji uri je šel po službenem opravku od doma. Po dovršenem delu se je oglašil v okolinski gostilni, kjer je našel svojega prijatelja Kramžarja, s katerim sta popila par meric dobre kafe. Malo po 8 sta se odpravila proti domu. Ker sta bila malo okajena, ni na njuno besediljenje nihče polagal pažnje. Krenila sta proti Savi. Gamc se je odločil, da bo skočil v Savo. Vse prijateljevo prigovarjanje je ostalo brez uspeha in je vztrajal pri svojem sklepu. Spremljevalec, ves preplašen, ni vedel kaj storiti in je v tej paniki stekel po pomočnikovega mojstra v Radeče. Za nekaj minut je že bil mojster na nesrečnem mestu, kjer pa ni našel več svojega pomočnika, temveč le njegovo dimnikarsko opremo. Mojstrov pes, ki je pomočnika sledil, je na omenjenem mestu civilni proti vodi, kar je vsekakor znak, da je nesrečnik obupal nad življenjem in skočil v Savo. Zadeva je bila takoj prijavljena orožništvu, ki pa pogoščenca do danes še ni izsledilo. Vse okolnosti kažejo, da je pogoščen izginil v valovih Save, četudi ga pri tem ni nihče videl, ki bi lahko potrdil grozno dejanje.

Belgrad, 22. aprila. m. S kraljevim ukazom je na predlog ministra za pravosodje upokojenih več višjih cerkvenih dostojanstvenikov, muslimanske verske zajednice. Med njimi je upokojen dosedanjih vrhovni poglavar muslimanske cerkve v naši državi Reis-Ül-Ulema Hadži Ibrahim Maglajić.

Tujci o naši fotografiji

Vodilna evropska fotografska revija »Fotografische Rundschau« je posvetila svojo aprilsko številko Slovincem. Na uvodni strani prinaša odlično reprodukcijo Pfeiferjeve »V vaski cerkvi«, nato Douganovo »Soncu nasproti« ter dve Gromovi: »Slovenska vase« in »Kresnice«. Vse te slike so reproducirane na cele strani, kakor tudi Starzikova »Tih jezero«. Ostale strani te odlične revije pa izpolnjujejo krasni posnetki Korniča, K. Kocjančiča, Gogala, Bazelja in Branca. Ta izdaja revije je prišla ob priliki Fotografskega zbornika, ki so ga izdali ljubljanski fotografski. To se vidi tudi iz teksta, ki ga prinaša imenovana nemška revija, ko pravi:

»Na pobudo Fotokluba Ljubljana so se slovenski amaterji novembra lanskega leta združili, da izdajo reprezentativen zbornik svojega dela. Poziv k sodelovanju je natekel na močan odziv. Vsi, ki prihajajo v poštev, so storili najboljšo, kar so mogli, da bi prikazali popolno in verno sliko slovenske fotografije.

Delo (Slovenska Fotografija. Izdal Fotoklub Ljubljana 1935), ki je sedaj že izšlo in je odlično izpopolnjeno, obsega poleg 60 na veliko reproduciranih slik kratek uvod o malo poznanem raziskovalcu in iznajdnitelju na fotografskem polju Janezu Puharju...

Tudi vse ostali teksti je poln hvale zborniku, ki ga je izdal ljubljanski fotoklub. To je ponoven dokaz, kako uspešno nas lahko fotografija predstavlja kulturnemu svetu. Ne zgodi se namreč zlepa, da bi revija, kakor je »Fotografische Rundschau« posvetila skoraj celo številko eni narodnosti, kakor je to storila v tem slučaju. To je tembolj upoštevanja vredno, ker je uredništvo te revije ljubljanski Fotoklub samo od sebe pozvalo, naj pošlje Fotoklub kliseje onih slik, ki so bile objavljene v »Fotografische Rundschau«.

Veliko pozornost posveča slovenski fotografiji tudi druga od vodilnih evropskih fotorevij: dunajska »Galerija«. Ta revija izhaja vsak mesec in to v 7 svetovnih jezikih. Pri tej reviji stalno sodelujejo tudi člani ljubljanskega Fotokluba, ter se njihova dela uspešno uveljavljajo v mednarodni konkurenci, ki pri reviji sodeluje. Uspehi naših fotomaterijev so torej tudi tukaj odlični.

Ta dunajska revija že tri mesece skoraj v vsaki svoji številki poroča o veliki mednarodni razstavi, ki bo — kakor znano — od 2. do 26. maja v Ljubljani. S tem ta svetovna revija ne dela reklame samo za našo fotografijo, marveč sploh za naše kraje in naše razmere.

Vesti iz Belgrada

Belgrad, 22. aprila. m. Nj. kr. Vis. knez pamestnik Pavel bo danes opoldne sprejel v svečani avdienci novega bolgarskega poslanika na našem dvoru dr. Karadžosova, ki bo prišel na dvor v spremstvu bolgarskega vojaškega atašee, generala Markova in svetnika bolgarskega poslanstva v Belgradu Kjosivanova. Ob tej priliki bo novi bolgarski poslanik na našem dvoru izročil knezu namestniku poverilna pisma, s katerimi ga je bolgarski kralj postavil za poslanika na našem dvoru.

Novi Sad, 22. aprila. m. Tekom večerajšnjega dne je prispel semkaj minister za soc. politiko in narodno zdravje ter zastopnik pravosodnega ministra Dragiša Cvetković v spremstvu narodnih poslancev dr. Miloša Laškovića, dr. Voje Janića in Vojka Crkvića. Po svojem prihodu so si vsi ogledali mednarodno razstavo plemenske živine.

Belgrad, 22. aprila. m. Uprava tukajšnjega narodnega gledališča je angazirala za eno gostovanje znano svetovno umetnico Asto Nilsen. Znana umetnica bo prispela v Belgrad s svoje evropske turnee iz Praga ali Budimpešte z vso svojo gledališko skupino ter bo v Belgradu uprizorila Drinbergovo igro »Gospodična Julija«.

Metaksas v Belgradu

Belgrad, 22. aprila. m. Na predstojećem zasedanju držav balkanskega sporazuma bo po vestih iz Aten vodil grško delegacijo sam ministriki predsednik in zun. minister Metaksas.

Telefonski kabel

Št. IIj - Belgrad

Belgrad, 22. aprila. m. Minister za P. T. T. dr. Branko Kaludjerčić je glede licitacije za nabavo kablov za novo telefonsko linijo od Čitilja do Belgrada izjavil časnikiarjem, da se je ta licitacija vršila 20. t. m. Na tej licitaciji je minister za PTT sprejel tri ponudbe, ki jih sedaj proučuje posebna komisija. Kakor hitro bo komisija svoje delo končala, bo predložila ministru elaborat, Ta elaborat pa bo minister predložil ministrskemu svetu.

JNZ sprejela SK Ljubljano

Belgrad, 22. aprila. m. Sinoči se je vršila seja Jugoslovanske nogometne zveze, na kateri so se pretresale tekoče zadeve. Na seji je Zveza sprejela v svoje članstvo novi športni klub Ljubljano, ki ga dejansko tvori dotedanji nogometni sekciji športnih klubov Primorja in Ilirije. Na zahtevo ljubljanske nogometne podzveze je Zveza črtila iz članstva ljubljanski klub Slogo, ki se je fusioniral s Hermesom. Iz članstva je črtana tudi Ilirija, Primorju pa je dovoljeno, da svoje ime spremeni v »S. K. Ljubljana«. Na sinočni seji je bilo tudi končnovajeno sklenjeno, da se bo 29. aprila t. l. odigrala tekma med našo državno reprezentanco in dunajskim Hakoahom, kot šparring-partnerjem.

Belgrad, 22. aprila. m. Na sinočni seji belgrajske nogometne podzveze je bila končno sprejeta ponudba poljskih mest Katowice, Lodza in Krakova za nogometne tekme z reprezentanco mesta Belgrada. V Katowicah bodo Belgrajčani igrali 21. junija, v Lodzu 22., v Krakovu pa 24. junija.

Očarujoči zaročenec

Belgrajski policiji je prišel pred nekaj dnevi v roke prav zanimiv grešnik. Prijela je namreč nekega lažnega inženjerja Milana Obrenovića, ki je v Subotici izvršil več ponesereb. Mož je bil zaposlen pri belgrajski tvrdki »Labor«, ki gradi mednarodno avtomobilsko cesto Le Havre-Belgrad. Bil je velik domisljavec, okretnege vedenja in je hitro zmotil več subotičkih deklet, s katerih eno se je tudi zaročil. Povsod se je predstavil kot inženjer-geometer, ter je tako z legitimacijo tvrdke, pri kateri je bil uslužben in na kateri je dostavil svoj lažni poklic, kupoval vse vrste blaga na obroke. Prav v času, ko se je hotel poročiti, pa je prišla tiralica belgrajske policije za nekatere stare grehe. Tedaj so ugotovili, da je mož navaden goljuf, ki ni ogoljufal samo trgovce, temveč tudi svojo zaročenko. Še preden je mogel pobegniti, pa ga je spravila policija v svoje zavetje.

Zena: »Dijaneč grdi, tri ure sem čakala noč!«
Mož: prava reč. Penelopa je čakala moža dvajset let, pa mu ni nič žalega rekla, ko se je vrnil.

Ljubljana danes

Koledar

Danes, sredo, 22. aprila: Soter in K.
Jutri, četrtek, 23. aprila: Vojteh.

Kaj bo danes

Lekarne. Nočno lekarniško službo vršita drevi Sv. Jakoba trg 9; mr Ramor, Miklošičeva cesta 20 in mr Gartus, Moste.

Filharmonična dvorana: ob 20 koncert pevskega zbor Smetana iz Plzna.

Samostanska kapelica: ob četrni na 9 sestanek Akad. Mar. kongregacije.

Društvena dvorana Kodeljevo: ob 20 sestanek deklisnega odseka Salezijanske kongregacije.

Koncert pevskega društva Smetana. Spored današnjega koncerta pevskega društva Smetana, ki bo ob 20 v Filharmonični dvorani: Fibich: Ticha noc, Dvořak: Milenka travčica, Smetana: Rolnicka, Prelovec: Skrijančku, Novak: Dvanajst belih sokolov, Foerster: Orač, Polni cestou, Hymnus, Gselhofer: My zlaty rodiče, Spilka: Koupim ja si, Vojenska, Palla: Češki plesi II, Jindřich: Klenčí, Matla: Holka modrooka.

Sprejem „Smetane“

znamenitega pevskega zbor iz Plzna, se je sinoči razvil v pravo manifestacijo prijateljstva med našim in češkoslovanskim narodom. Po prihodu mariborskega potniškega vlaka je godba »Sloga« zaigrala gostom v pozdrav korajčno, nakaar so se vrstili pozdravni govori in odgovori. Ko je »Sloga« zaključila sprejem z državnim himno, se je formalen lep sprejem, ki je krenil po Miklošičevi cesti, od tam pa proti hotelu »Slon«, kjer bodo pevci nastanjeni.

Kakor poročamo tudi na drugem mestu, priredijo zvečer v Filharmonični dvorani koncert. Upajmo, da bo tudi ta koncert dokazal, kako so nam češki gostje dobrodošli.

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani

DRAMA

Začetek ob 20 uri.

Sreda, 22. aprila: zaprlo.

Četrtek, 23. aprila: Juarez in Maksimilijan, Red Četrtek.

Petek, 24. aprila: ob 15 uri Družinski oče. Dijaška predstava. Cene od 5 do 14 din.

OPERA

Začetek ob 20 uri.

Sreda, 22. aprila: Lucia di Lamermoor. Premiera. Red Sreda.

Četrtek, 23. aprila: Kavalir z rožo. Red A.

Petek, 24. aprila: zaprlo.

Radio

Programi Radio Ljubljana

Sreda, 22. aprila: 12 Po slovenskem jugu (ploščel). 12.45 Vremenska napoved, poročila. 13 Napoved casa. 13.45 Vremenska napoved, poročila. 14.15 Virtuozi igrajo (ploščel). 14.45 Vremenska napoved, poročila. 15.15 O molju, ki je rešil Avstralijo (dr. Valt. Bohinec). 15.45 Ročno delo (Zdravko Omerza). 16.40 Kozmetika (dr. A. F. Forončak). 19 Napoved casa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda, obvestila. 19.30 Nac. ura: Pomembne kmetijske industrije za južnoslov. gospodarski napredek (Vladimir Njegovan iz Zagreba). 20 Rezervirano za prenos. 22 Napoved casa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda. 22.15 Češka lahka glasba (ploščel).

Drugi programi

Sreda, 22. aprila: Belgrad: 1. 19.50 Potpuri slovenskih narodnih pesni. 20.30 Vokalni koncert. 21.30 Jazz. — Belgrad II.: 8 Suksovi in harmonika. 14 Skladatelja slavenskih predavanja. Medijumska glasbena folklor. 21.20 Moderna glasba. — Zagreb: 20 Prenos iz Ljubljane. 22.15 Plesna glasba. — Dunaj: 19.30 Simfonični koncert Beethovnovih skladb. 21.40 Zahvalni koncert. 23.30 Plesne plošče. — Budimpešta: 19.30 Prenos iz opere: Kodalyjeva spevoigra (Szekeley). 19.50 In Lisztov balet »Budimpeštanski karneval«: nato ohranska glasba. — Trst-Milan: 17.15 Petje. 20.35 Orkestralni koncert. 21.45 Pestrura. — Plesni glasba. — Rim-Bar: 17. Koncert iz Avgustaja. 20.35 Boljša opera »Mefistofel«. — Praga: 20.10 Učiteljski zbor. 20.40 Michalakovska igra »Posastni ples«. 22.30 Ploščel. Bino: 20.10 Vojška godba. — Bratislava: 20.10 Simfonični koncert. 22.30 Ploščel. — Varšava: 20.15 Sketch. 21 Chopinove klavirske skladbe. 21.55 Igra. 22.15 Pestrura. — Vsa Nemčija: 20.15 Ura mlade generacije. Berlin: 20.45 Nemške skladbe. — Königsberg: Mozartove skladbe. 20.45 Večerni koncert. — Vratislava: 20.45 Latinski kompozitisti. — Lipsko: 20.45 Vojška godba. Köln: 20.45 Večer muzikantov. — Frankfurt-Stuttgart: 20.45 Radosť d. d. — 24 — 2 Nočni koncert hešenjskega deželnege orkestra. — Monako: 20.45 Johann Strauss koncert. 20.45 Orkestralni koncert. — Bern: 20.45 Beethovova Leonora — uvertura. 21.10 Godalni kvartet. 21.45 Za Svanerje v tujini.

11.000 Din plen tatu

Kranj, 21. aprila.

Trgovcu Likozarju Ivanu iz Predoselj pri Kranju je neznan tat ukradel iz nezaklenjene sobe 11.100 din. Ker je bil denar spravljen v listnici in ta v nezaklenjeni omarici, tat ni imel težkega dela.

Tatvino je g. Likozar opazil šele pred nekaj dnevi in je menja, da je bila izvršena že po 14. aprilu. Da pa je nesreča še večja, je to, da je bilo 7000 din tega denarja last tamošnjega Gasilskega društva, namenjenih za zidavo doma. Ta denar je koncem marca g. Likozar prejel od banovine kot načelnik gasilske čete.

Orožniki si prizadevajo na vse načine, da bi tatu izsledili. Vsekakor pa je zelo nesprejemno, da se dandanes, ko se klatijo vsemoči ljudje okoli, tako slabo spravlja denar in celo tuji. Preveliko zaupanje tudi ni vedno na mestu.

Padel preko stene kamnoloma

Včeraj se je v Podsusedu dogodila nesreča. Neki kmet je padel preko stene kamnoloma in se težje poškodoval. Nesrečni kmet je bil, kakor pripoveduje njegovi znanci, precej pijan. V takem stanju se je povzpel na vrh stene kamnoloma, kjer mu je pa zdrsnilo in je padel tako nesrečno, da si je zlomil nožo, zraven pa dobil težke notranje poškodbe. V takem stanju in brez pomoči je moral čakati jutro, da so prišli delavci na delo. Ti so pozvali rešilno postajo, ki pa ni hotela poslati svojega avtomobila, preden ni imela zagotovila, da bodo stroški prevoza poravnani. Tako je moral nesrečni kmet precej dolgo čakati, da se je to uredilo in so ga prepeljali v bolnišnico.

»No, zakaj pa se tako klavirno držiš, prijatelj?«

Vpraša polnočni gost prijatelja pri dalmatincu.

»Oh, veš kaj,« mu potoži ta, »ob osmih sem telefoniral ženi, zakaj me ne bo domov, zdaj pa se nikakor ne morem več spomniti tistega pametnega izgovora.«

Zgodovina svetovnega rekorda v enournem teku

Vsa današnja športna generacija in javnost, ki se zanima za teke na dolgih progah, brezdvoma pozna imena kot so Nurmi, Ritola, Wide, ki so s svojimi športnimi uspehi in s svojim neprekosljivim stilom zadivili ves svet. Od Pariških olimpijskih iger in še naprej so si severni tičani dokazali, da so mojstri tekalstva in da je bilo popolnoma razumljivo, da so bili vedno prvi in da so vsi najboljši drugih narodov ostali daleč zadaj. Bili so središče športnega življenja modernih časov in junaki arene, ki bodo znani še dolgo časa. Kdor pa zasleduje slavno zgodovino tekov na dolge proge, pa lahko ugotovi zanimiva dejstva, da športna zgodovina pozna še druge tekače, ki so s svojimi velikimi

Novi rekorder Zabala trenira s svincom na nogi.

mi uspehi v enem času pokazali, kaj zamore človeško telo. Gre tu za poklicne tekače, ki so se v enem času tako izrazito dvignili nad vse druge športnike in ki so s svojimi uspehi znani še danes. Kljub vsemu pa rekord, ki ga je postavil Nurmi v l. 1928. 7. oktobra v Berlinu s svojim enournim tekom je eden najpomembnejših napredov vseh časov. Nurmi je pretekel v eni uri 19.210 km.

Od Luis Benneta do Nurmija

Za povprečnega človeka bi brez dvoma pomenilo teči eno uro brez prestanka pravi strah. To je tudi popolnoma razumljivo. Ampak prav tako, kot ljudje občudujejo kakega iznajditelja, ki je s svojim izumom presenetil ves svet, prav tako je tudi s takimi rekorderji. Vsi ti ljudje imajo za seboj dolga leta napornega dela, za kar nihče ne ve. Pokaže se samo enkrat in takrat vse svet pogleda začuden in ne more razumeti. Seveda ne moremo primerjati dela iznajditelja s športnikom; v eni stvari pa sta prav gotovo slična. Oba sta za svojo stvar morala trdo delati.

Prvi uspehi, ki se pomeni brez dvoma v športnem svetu dogodek velikega formata v enournem teku, je dosegel kanadsko-indijanski mešanec Luis Bennet, ki je v teku enega dobrega leta s štirimi preizkusi, štiri krat izboljšal svetovni rekord v enournem teku. Dne 17. oktobra 1862 je Bennet tekel prvič in pretekel v eni uri 18.360 km; naslednje leto, dne 3. aprila 1863 je pri četrtem poizkusu dosegel 18.589 km. Enainvajset let je držal ta rekord in šele l. 1884. je izboljšal Anglež William George dožino komaj za 16 m. Osem let kasneje je Anglež Sidney Thomas postavil marko 18.471 km. Zadnja dva sta bila športna amaterja. Leta 1897. in 1899. pa sta zopet dva poklicna tekača Angleža Tred Baevn in Harry Watkins potisnila mejo navzgor na 18.619 km in 18.634 km.

Sele l. 1904. se je posrečilo Angležu Alfredu Shrubbu, da je preprečevalno izboljšal Bennetov uspeh. Po točno napravljenem načrtu do vseh podrobnosti — celo korake je odmeril, kako dolge mora teči — se je posrečilo jeseni l. 1904. nekega lepega sončnega popoldneva izboljšati rekord v enournem teku za več kot 100 m.

Alfred Schrub 18.742 km

To, takratno angleško čudo v teku je v enem samem letu ob isti priliki postavil 6 novih svetov-

nih rekordov. Na 6 angleških milj (9656 m) je postavil čas 29 minut 59 sekund; za 10.000 m je rabil 31:06:9. Nato je površni popravil vse rekorde do 10 milj, ki jih je pretekel v 50:40 (16.093 km).

Po uri se vidi, kako enakomerno je moral teči Shrub. V prvi pol uri je pretekel 9658 m, v drugi pol uri pa samo 574 manj. Tekel je ves čas popolnoma enako, samo proti koncu je malo popustil.

Devet let se je opiral ta Shrubov rekord osem napadom. Za one čase je to naravnost fenomenalen uspeh in bilo je jasno, da bo ta čas izboljšal lahko samo oni, ki bo moral biti res mnogo boljši kot pa Shrub v svoji najboljši formi. Niti na oni strani luže — v deželi tisočih možnosti ni bilo najti boljšega tekača. Toda čas je šel svojo pot naprej in topot prinesel rekord Francozu Jeanu Bouinu iz Marseilla, ki je bil brez dvoma najboljši francoski tekač na dolge proge. Njegovo sijajno znanje se kaže v tem, da je bil ves čas svoje športne kariere premagan samo enkrat, in sicer po znanem Fincu, — Nurmijevem predhodniku Hannes Kolhmainen.

Leta 1911. je Bouin napravil prvi poizkus. Napovedal je rušitev svetovnega rekorda na 10.000 metrov. Res, s časom 30:58.8 se je Bouinu posrečilo izboljšati rekord. Z vmesnimi časi na 7500 m. na 6 angleških milj in polurnem teku je naenkrat popravil 4 svetovne rekorde.

Sele l. 1913. je napravil po večmesečnem pripravljanju naskok na rekord v enournem teku. Tekel je s pomočjo dirkalnega konja, ki mu je tempo diktiral jedec po popolnoma preračunanem načrtu za vsako rundo. Na ta način se je posrečilo Francozu Bouinu, da je pozno popoldan v lepem poletnem dnevu, dne 6. julija 1913 v Stockholmu na tamkajšnjem najboljšem tekdnejem stadionu v Evropi povečal razdaljo v enournem teku za 280 metrov več kot Shrub in kot prvi prekorajčil bajno marko 19 km.

Jean Bouin 19.021 km

Med spremstvom, ki je pomagal Bouinu na progi je bil tudi Aleks Ahlgren, najboljši švedski tekač na dolge proge, ki pa ni mogel vzdržati tempa Francoza, ki je tekel točno kot ura in je ob sedem kilometru ostal zadaj. 5000 m je pretekel Bouin v času 15:27.6 pri 10.000 m je ura pokazala 31:22 pri 15 km pa je padel s časom 47:18 tedanji svetovni rekord.

Če primerjamo vmesne čase, ki jih je Bouin tekel, vidimo s kakšno točnostjo je bil preračunan slednji kilometer, ki ga je pretekel. Kako nedosegljiv je bil ta Bouinov uspeh, ki je postal narodni junak in je v svetovni vojni padel na Marni za domovino, vidimo iz tega, da je pretekel 15 let, da je prišel nekdo in izboljšal tako razdaljo. Toda elavni finski tekač Paavo Nurmi, največja športna zvezda naših dni si je nadel nalogo, da hoče porušiti vse rekorde od 1500 m pa do 20 km. Enourni teki je hranil za konec svoje kariere in ko je leta 1928. začela temneti njegova zvezda, se je odločil še enkrat, in sicer: da popravi nedosegljiv Bouinov rekord.

To, za kar so njegovi predniki porabili večmesečni specijalni trening, je Nurmi dosegel takoj. O tem tudi nihče, kdor je poznal Nurmija prav nič ni dvomil. Ta zgodovinski športni dogodek se je vršil dne 7. oktobra 1928. v berlinskem stadionu. Nurmi je tekel kot stroj, v rokah je imel uro in s svojim več kot dva metra dolgim korakom pobiral runde. Več kot 20.000 gledalcev je bilo priča temu gigantskemu boju človeka z naravo in priča triumfa, ki ga je dosegel Nurmi s svojim tekom. Vse tekmovalce je prehitel za več kot 1000 m in popravil Bouinovo razdaljo za več kot 180 m.

Paavo Nurmi 19.210 km

Vmesni časi: 5000 m 15:31, 10.000 m 31:08, pri 15 km je mimogrede popravil 15letni Bouinov rekord za 29 sekund; 46:39. Ti vmesni časi dokazujejo, kako čudoviti občutki za tempo je imel Nurmi. Tekel je ves čas skoraj absolutno enakomerno in v tem je tudi odkrita vsa Nurmijeva skrivnost.

Zadnji nedeljo pa je poizkusil mali Argentinec Juan Zabala in je hotel kar v enem samem teku doseči tri svetovne rekorde 10 angl. milj v enournem teku in še rekord na 20 km. Bilo je preveč. Poleg zamišljenega Nurmija se je moral boriti še s slabim vremenom. Napovedal je tri rekorde, postavil pa je samo enega. Izboljšal je Nurmijev rekord na 20 km za 38 sekund; pretekel je progo v 1:04:02. Vmesni časi: 1500 m 4:39, 3000 m 9:04, 5000 m 15:20, 10.000 m 31:20, 15 km 47:36, enourni tek 18.753 km. S tem rekordom je Zabala dokazal svojo odlično formo in morda res ni daleč čas, ko se mu bo posrečilo tudi to, kar se mu prejnjeno nedeljo zaradi slabega vremena ni.

Drzna vlomilska tolpa pred sodniki

Ljubljana, 22. aprila.

Na založni klop v dvorani št. 79 je včeraj ob 16. sedla kar pisana in raznolika družba. Kar deset obtožencev. Sodni sluga je imel dokaj skrb, da je zanj preskrbel poleg klopi še druge sedelce. V dvorano je prišlo tudi osem branilcev, vsi imenovani po službeni dolžnosti. Pred malim senatom, ki mu je predsedoval s. o. s. g. Ivan Brelih, je bila obtožena zaradi raznih drznih, nočnih vlovov tolpa poklenih, že večkrat na leta kaznovanih vlomilcev.

Kot glavni te tolpe nastopajo 26letni Skofjeločan Viktor Ban, ki je znana kot prebrisani in drzen vlomilec, kaznovan že šestkrat zaradi večjih in manjših tatvin. Ban je lani 24. julija do oktobra izvršil več vlovov v tovarno Eifler v Ljubljani, odkoder je v presledkih odnesel do 630 m črnega zamaeta in pliša v vrednosti okoli 12.000 Din. Zamaet in pliš je prodal za sramotno nizko ceno, za okoli 3000 Din. Ban je dalje lani vlomil v tovarno Beer & Hribernik v Tacnu pod Šmarno goro in odnesel okoli 200 m kariranega sukna v vrednosti 6000 Din. Trgovcu Zornu Franu v Ljubljani je Ban odnesel 52 aktovek, 18 listine, 11 manikir, 28 nahrbtnikov in 1 kovčeg. Vse to blago je prodal po svojih znanih raznih ljudem.

Banu dela družino 42letni Jože Anžur, brat lani spomladi iz ljubljanskih zaporov pobeglega Toneta, ki je potem na donu v Zadobrovi tragično končal, ko se je skril pred orožniki. Jože Anžur se je udeležil samo voma pri Eiflerju, ko so bili odneseni 4 veliki kosi zamaeta. Tretji vlomilec, 46letni Karol Nolar iz Stare Loke, je skupno z Banom odnesel Filipu Podbevšku 500 vreč. Četrty, 43letni Andrej Rant iz Zaloge je poskušal z Anžurjem dvakrat vlomiti v tovarno Beer & Hribernik, a sta

bila vsakikrat prepodena. Obtožnica drugače temelji samo na indičih.

Ostalih šest obtožencev je državni tožilec g. Branko Goslar obtožil zločina, odnosno prestopka, da so od Bana ukradeno blago kupovali, sprejemali in prikrivali.

Prvi štirje obtoženci zanikajo vsako krivdo. Ban se izgovarja, da mu je dal vse blago neki Hans Schwarz. Prvotno je nekatere vlope priznal, naposled pa pred preiskovalnim sodnikom vse preklekal. Tudi Anžur, Nolar in Rant vse taje in trditve, da Bana sploh ne poznajo, da ga niso nikdar videli in nima jo z njim nikakih poslov. Značilno je, da so vsi tri obtožniki našli mnogo blaga, zakopanega v seno v bližini Anžurjeve hiše v Spodnji Zadobrovi. Ostali obtoženci priznavajo inkriminirana dejanja.

Težki kanoni

Pred sodniki je razstavljena velika zaloga nakradenege zamaeta, pliša in drugega blaga. Vse nakradeno blago so cenili na 50.000 Din. Vsi obtoženci so prav elegantno napravljene. Prvi, glavni obtoženec, Ban Viktor, se je svoj čas udeležoval kot športnik na zelenem polju. Prvi štirje obtoženci so drugače v kriminalnem zargonu »težki kanoni«. Presedeli so že po več let v mariborski kaznilnici. Ta je bila pač za nje »visoka šola«. Nekateri izmed obtožencev so pred leti že stali še pred ljubljanskimi poroti, ki jih je sodila zaradi velikanskih tatvin v vojaška skladišča pri Zalogu in zaradi vlovov v tovarne vagonov, od koder so odnašali cele kupa manufakture, sladkorja, kave in cigarete. Rant Andrej je po letih presedel že 16 let. Anžur Jože, o katerem pravijo, da je najbrž

Maribor

Lekarne. Nočno lekarniško službo vršita drevi Königova lekarna »Pri Mariji Pomagaj« in Minarikova mestna lekarna »Pri orlu« na Glavnem trgu.

Klub SKAS ima drevi ob običajni uri sestanek v prostorih Stokovne zveze v Sodni ulici.

Vojnim invalidom. Vojški urad mestne občine opozarja vse zainteresirane, da daje pojasnila glede nove uredbe o izpremembah in dopolnitvah invalidnega zakona le onim vojnim invalidom, ki bivajo v Mariboru.

Markova procesija. V soboto pojde Markova procesija iz stolnice ob pol 7 zjutraj v frančiškansko baziliko, istočasno pa krene frančiškanska procesija v stolnico.

Nasiop čeških pevcev. Za koncert slavnega pevskega zbora Smetana iz Plzna vlada v Mariboru veliko zanimanje. Koncert se bo vršil v petek zvečer.

Oproščena

Maribor, 21. aprila.

Velika razprava pred senatom petorice se je končala danes popoldne z oprostitno razsodbo zakonca Vinka in Marija Sencar iz Galusaka, ki sta sedela na založni klopi pod strašno sumnjo, da sta zastrupila mater, oziroma taščo Frančiška Sencar, sta dosledno zanikala vsako krivdo. Dokazi, ki jih je navajalo državno pravdnstvo, so bili nezadostni, da bi se sodišče lahko prepričalo o njuni krivdi. Oba obtoženca sta bila oproščena in takoj izpuščena na svobodo.

Pereča regulacijska vprašanja Maribora

Maribor, 21. aprila.

Na najprometnejši točki mariborskega mesta in to skoraj na enem kupu imamo kar trije še nerešeni regulacijski vprašaji, ki so gotovo v prvi vrsti potrebna najnujnejše rešitve. To so: končna ureditev trga Kralja Petra, odstranitev »katakomb« na začetku Pobrežke ceste in preklapanje obeh dovozov na glavni dravski most. Vse to naravnost kriči po čimprejnejši ureditvi in Mariborčani jo že nestrno pričakujejo. Ker pa se stvar nikamor ne gane, padajo v javnosti čimdalje pogostejše pikre opazke na račun mestne občine, ki pa niso upravičene, ker je mariborska mestna uprava pri vsem tem popolnoma nedolžna. Najnujnejša je bila pač končna regulacija Kralja Petra trga. Načeli so je lanske pomlad, ko so postavili tri prometne otoke, ki naj bi uredili za motano prometno vprašanje tega prostora. Ureditve prometa s tremi otoki je bila samo poskus, ki se je deloma obnesel. Kmalu je pokazala praksa, da bi zadostovala samo dva otoka; prvi prometni otok bi bilo treba pomakniti v nekoliko večjo razdaljo od mosta. Izgotovili so potem načrte za definitivno ureditev, z delom bi se bilo lahko pričelo nato vsak hip, stvar pa je zastala tam, kjer tega nihče ne bi pričakoval — pri banski upravi v Ljubljani. Iz nerazumljivega vzroka zavlačuje tehnični oddelek banske uprave odobritev načrtov in tako imamo na Kralja Petra trgu še vedno provizorične prometne otoke iz granitnih kvadrov, da izgleda vse skupaj kot kak kup razvalin. Mariborčani smo se na te razvaline že skoraj navadili, čujejo se pa upravičeni občutki od drugod, celo iz inozemstva. Mestna občina je pri banski upravi že opetovano zahtevala čimprejnejšo odobritev načrtov in dovoljenje za pričetek dela, pa je bilo vse zaman. Mariborčani se z zanimanjem sprašujejo, kdo ima pri banski upravi interes na tem, da imamo sred mesta na najprometnejšem kraju razdeljen trgi, ki bi ga ne trpeli nikjer drugje. — Druga, prav tako važna zadeva je vprašanje preklapanja dovoza na obeh koncih mosta. Sredino mosta je dala državna uprava pred dvema leti preklapati z lesenimi kockami. Za tlakovanje dovozov pa mora prispevati polovico država, polovico pa mestna občina. Mariborska občina je že pred nekaj leti pripravila svojo polovico — četrty milijona din, ki so vsak čas na razpolago. Od države pa ni moglo dobiti enake vsote in tako propada granitni tlak čimdalje bolj, kolatja nastaja poleg kolatje in mariborski most je zaradi svojega nesrečnega tlaka pravcati strah za vsa vozila, zlasti še za avtomobiliste, ki se ga že od daleč bojijo. Tudi to vprašanje bi se dalo razmeroma lahko, hitro in z malimi žrtvami urediti, če bi pokazala država tako pripravljenost, kot občina. Največ pregrevlje po prav za prav še dala odstranitev tako imenovanih »katakomb« — ostankov nekdanje Turkoje hiše na začetku Pobrežke ceste. Ureditve tega dela ceste je zvezana z regulacijo celega magdalenskega trga okrog farne cerkve, ki ga bo pa mogoče urediti le z velikimi žrtvami. Vendar bi se dal ta prostor vsaj začasno nekoliko primerneje urediti, da ne bi preveč kričele odbijal od cele okolice. Pa bi se Mariborčani končno zadovoljili tudi s tem, da katakombe ostanjejo, samo da se končno uredi Kralja Petra trg in tlak na mostu in zato pričakujejo od pristojnih oblasti v Ljubljani nekoliko več uvidevnosti.

FRANCOSKA AKADEMIJA SREDNJIH SOL V LJUBLJANI

Opozorjamo cenjeno občinstvo na francosko akademijo, ki jo bodo priredile ljubljanske srednje šole v petek, dne 24. aprila ob 20. uri v dvorani Delavske zbornice, in sicer pod pokroviteljstvom francoskega konzula g. Reméranda. Bogati in pestri program obsega celo vrsto recitacij, pevskih in glasbenih točk ter gledaliških prizorov. Nastopili bodo dijaki in dijakinje vseh ljubljanskih srednjih sol; vneto se pripravljajo pod vodstvom profesorjev francoskega jezika za to prireditve. Prosimo cenjeno občinstvo, da si kupi vstopnice v predprodaji in sicer v Francoskem inštitutu v Narodnem domu (odprto od 10—12 in od 16—19). Cene sedelcev so: 10, 8 in 6 Din. stojišče velja 3 Din. Ker je čisti dobiček prireditve namenjen srednjošolskim knjižnicam, jo vsem prijateljem francoskega jezika topla priporočamo.

francoskega porekla, kajti v njega rojstnem kraju so bili pred 100 leti francoski vojniki, je bil že obsojen vsega na 9 in pol leta. Notar Karol je presedel vsega 5 let in 10 mesecev, le Ban izkazuje v črni knjigi samo 21 mesecev.

Med ostalimi soobtoženci je najhuje obremenjen mesar Podboršek, ki je kupoval od Bana različne blago in ga nato drugim prodajal. Ta je v bistvu priznal. Sodnik je pripomnil, da je Podboršek imel toliko blaga nakupljenega, da bi lahko Krisperju konkuriral. Nekemu soobtožencu je od njega kupil sladkor, pliš in druge stvari je predsednik pripomnil: »Od mesarja kupuj meso ne pa sladkorja!«

Razprava je trajala od 16 do 23 ponoči. Splošno je bila monotona. Danes ob 16.30 bo razglášena sodba.

Spomini zadnjega avstroogrškega poslanika v Belgradu

Smrt ruskega poslanika na avstrijskem poslaništvu v Belgradu

Pred štirimi dnevi je umrl v Salzburgu baron Giesl von Gieslingen, avstrijski poslanik v Belgradu, ki je izročil srbski vladi ultimatum, kateri je pravzaprav pomenil usodno svetovno vojno. Giesl je napisal svoje spomine, v katerih ima tudi poglavje o smrti takratnega ruskega poslanika v Belgradu Hartwiga, ki ga je kap zadel v poslopju avstrijskega poslaništva ob prihiti diplomatskega razgovora z Gieslom.

Nekaj dni po atentatu

Giesl naglašja takoj spočetka, da je imel ruski poslanik Hartwig zelo velik vpliv na srbsko politiko. Hartwig je bil svojčas načelnik azijskega oddelka v ruskem zunanjem ministrstvu, politik stare šole, ki je bil strupen nasprotnik Avstrije in Ogrske. V Petrogradu je njegova beseda mnogo veljala, zato je ta diplomat mnogokrat hodil čisto svoja pota. Imel je tak vpliv, da srbski zunanji minister ni napravil nobenega sklepa, ne da bi prej vprašal ruskega zastopnika za svet. »Bil sem v prvih desetih dneh meseca julija l. 1914 na Dunaju, kamor sem bil poklican radi poročanja o poslednjih dogodkih — prav v dneh, ko se je stiližirala na podlagi rezultatov sarajevske preiskave protestna nota naše vlade Srbiji. Za točno vsebino te note nisem vedel. Le nekaj sem slutil iz razgovora, ki sem ga imel 8. julija z ogrskim ministrom predsednikom grofom Tiszo, ki mi je omenil le nekaj manjših podrobnosti iz vsebine note in se zraven odločno zoperstavljal vsaki kršitvi neodvisnosti Srbije. Tisza je rekel, da naj si cesar kar izbere drugega ministrskega predsednika, če se je že odločil brezpogovorno za vojno s Srbijo. To razodej je bilo zame nadaljnje navodilo za razgovore, ki sem jih imel v načrtu s srbsko vlado.«

Hartwig na obisku

»10. julija dopoldne sem se bil vrnil v Belgrad. Toda komaj sem prestopil prag svojega poslaništva, me je po telefonu poklical Hartwig ter me prosil za nujen razgovor. Povabil sem ga na večerjo pa je povabilo odklonil, češ da ima pri sebi v gosteh srbskega prestolonaslednika. Točno ob pol devetih zvečer pa se je Hartwig pojavil pri meni. Ponudil sem mu črno kavo, pa jo je odklonil. Cigarete pa mi nisem ponudil, ker sem vedel, da je kadil vedno le svoje.

Ker mi je bilo dobro znano, da je Hartwig zelo šibkega zdravja, sem ga vprašal, kako mu je in zakaj se ni odšel v svoje običajno vsakodnevno lelovanje v Naulheim. Odgovoril mi je, da je naslednji dan Petrov dan (godovni dan srbskega kralja), pa mora ostati doma. Takoj po dvorski zakuski pa se bo odpeljal na Dunaj in odtod v

Naulheim. Na koncu pa je rekel, da ima z menoj govori o bolj važnih stvareh, kakor pa je njegovo zdravje.

Hartwig je začel razgovor s protestom proti očitku, da na ruskem poslaništvu ni bila izobesena zastava na pol droga ob smrti prestolonaslednika Franca Ferdinanda. Naglasil je, da je bil prav on prvi, ki je izrekel sožalje ob tragični smrti in da je takoj po žalnih cerkvenih opravilih stopil k dojenju diplomatskega zbora in mu svetoval, naj se na vseh poslaništvih izobesijo zastave, prav tako, kakor če umre vladar. Zastava na ruskem poslaništvu se je zapletla okoli strehe in zato ni bila vidna. Nato me je vprašal, če mi je stvar sedaj jasna. Odgovoril sem mu, da je s tem pojasnilom vsa stvar urcena.«

Kaj namerava Avstrija

»Hartwig je nato globoko zadihel in dejal: — Sedaj pa nekaj bolj resnega. Morete mi odgovoriti, kaj pravzaprav mislite napraviti s Srbijo. — Nad tem vprašanjem sem bil presenečen in sem mu odgovoril, da se bo stališče Avstrije ravnalo edinele po rezultatih preiskave, ki se vodi v Sarajevu. Če se bo izkazalo, da so umor izvršile popolnoma neodgovorne osebe, anarhisti ali zločinci, ki niso imeli nikakih zvez s srbsko vlado, tudi nobenemu ne bo padlo v glavo, da bi srbsko vlado dolžil odgovornosti. Ko je Italijan Lucheni v Zenevi umoril cesarico Elizabeto, ni Avstrija za ta zločin dolžila niti Italije niti Svice. Če bo pa preiskava dognala, kar se pa za sedaj še ne da trditi, da je zločin delo organizirane družbe, ki je uživala tudi zaščito in pomoč državnih organov, potem pričakujemo, da nam bo srbska vlada pomagala najti prave krivce in jih izročila sodišču, da jih po zakonu kaznujemo. Na vsak način pa bo Avstrija respektirala neodvisnost Srbije.«

Kap

»Hartwig me ves čas ni prekinil. S težavo se je nato dvignil s svojega sedeža, mi ponudil roko in dejal: — S to izjavo ste me popolnoma pomirili, dragi prijatelj. Hvala Vam. Toda sedaj še trepe vprašanje, pa tudi to pol kot med prijatelje. — Pri teh besedah je Hartwig polahko zdrknil z sofe na tla. Poklical sem svojega slugo, ki je sedel v predsobi, poklical pa sem tudi svojo ženo, ki je prišla s kolinsko vodo drgniti nezavesnega. Po telefonu sem poklical tudi zdravnika, ki je stanoval nekaj korakov od našega poslaništva. V dveh minutah je bil na mestu. Po naglem pregledu bolnika je zdravnik napravil kretnjo, iz katere sem sklepal, da je vse zaman in obenem videl zdravnikovo začudenje, da je Hartwig to uro svojega življenja sploh dočakal. Noge so mu bile močno otekle. Pozneje sem zvedel, da je Hartwig malo prej, kakor je mene obiskal, popačal vrtočevlavo in je dal vsa okna v svoji sobi odpreti. Kljub temu je prišel k meni na obisk, ker je menil, da hotel prinesiti čakajočemu srbskemu prestolonasledniku ugodno novico, ali pa vsaj povedati kaj jasnejšega o usodi Srbije.«

Javnost sumi

»Takoj sem poslal Hartwigov voz nazaj v poslaništvo s sporočilom. Po nekaj trenutkih je že bil v poslaništvu odpravnik poslov v ruskem poslaništvu Strandmann s pokojnikovo hčerko. Hartwigova žena je bila ta čas v Carigradu. Zdravnik je povedal svoje. Strandmann je takoj vprašal, kaj je Hartwig zaužil v času obiska. Odgovoril sem, da nič, zraven pa sem pokazal na ostanke šestih cigaret, ki jih je Hartwig pokadil v teku najinega dvajsetminutnega razgovora. Hartwigova hčerka si je takrat dovolila veliko neokusnost, ker je zahlevala stekleničico kolinske vode, s katero je moja žena drgnila nezavesnega poslanika in jo povohala. Nato sem Strandmannu ponudil cesarsko sprejemnico, v kateri naj bi položili mrtvega poslanika na oder. Strandmann je to ponudbo ostro odklonil in naročil, naj se truplo čim hitreje odpelje v rusko poslaništvo. V tem času se je pojavil tudi neki srbski žandarmerijski kapitan, ki je hotel ugotoviti dejansko stanje. Odklonil sem mu vstop, ker je poslaništvo eksteritorialno. Ob 11 ponoči so nato prepeljali Hartwigovo truplo v rusko poslaništvo.«

Samo po sebi je razumljivo, da je ta nenadna Hartwigova smrt dala povod najrazličnejšim komentarjem in napadom. Toda vse to je šlo daleč preko mere. V mrtvaškem naznanilu, ki ga je iz-

dala vlada, je slalo zapisano, da je umrl na avstro-ogrskem poslaništvu. Casopisje me je naravnost imenovalo morilca. Vsa javnost je poznala samo eno govorico, da sem princel z Dunaja strup ki takoj deluje, vendar pa za seboj ne pušča nobenih sledov.«

Čigav je svet

Sedanja italijansko-abecinska vojna in z njo združene seje Zveze narodov v Zenevi so nanovo spravile na površje vprašanje kolonij in svetovne posesti. Nedvomno pa je pri vsem tem le malo komu znano, da sega oblast angleškega imperija preko ene četrtine zemeljske oble in da vlada narod štiridesetih milijonov nad 450 milijoni ljudi in nad ozemljem 13.356.759 štirjaskih milj. Tolikšne posesti pod enim žezlom še ne pomeni zgodovina in brzokne je to tudi zadnji pojav v svetovni zgodovini v sedanji državni obliki. Za britansko zajednico svobodnih narodov stoji po številu prebivalstva in obsegu zemlje sovjetska Rusija, ki obsega eno šestino zemeljske površine in šteje nad 175 milijonov ljudi. Pomen Kitajske z njenimi 420 milijoni prebivalcev pa bolj in bolj pada, kajti nad njenim razrahljanim državnim organizmom se vse globlje vijeta zastavi dveh nevarnih močeh: sosedov, Japonske in Rusije. Po vsem tem gospo-

Višek raztresenosti

Nekdanji tajnik francoskega državnika Painlevéa pripoveduje o njegovi izredni raztresenosti. Nekoč je moral kot vojni minister odkriti spomenik na deželi. Po 100 km vožnji z zveznico je prišel ob svitu na kolodvor. Postajenačelnik je raburjeno pojasnil, da je prišel minister z napačnim vlakom. Pričakovali so ga 3 ure pozneje. Hotel je zbuditi župana. Painlevé je odgovoril, da ni to potrebno. Kajsi bo čakal v čakalnici in prišel ven k pravemu vlakom. Poglobil se je v uradne spise, ki jih je imel s seboj. Eno uro pozneje je zaklical vratar: »Pariški vlak! Vstopite takoj!« Minister je pozabil, kje je, pohitel na vlak in se odpeljal nazaj v Pariz. Pozabil je na kolodvoru tajnika, ki je med tem zadrževal v čakalnici in ni imel napovedanega govora.

Profesor Haldane umrl

V Londonu je umrl v starosti 77 let profesor John Scott Haldane, svetovna avtoriteta na področju filozofije dihanja. Priporočil je kot prvi spu-

Zanimiv skok z deske.

duje pet večil nad polovico vsega sveta in sicer pridejo za Veliko Britanijo in Rusijo na vrsto Združene države, Japonska in za njo Francija. Zadnje tri s svojimi 140, 125 in 110 milijoni ljudi pa ne dosegajo Velike Britanije, ki je po številu prebivalstva večja od vseh treh skupaj.

ščati misli v rove, da bi pravočasno opozarjali rudarje na nevarnost od pokalnega plina. V zadnjih letih je delal na kisikovi čeladi, s katero bi osvojili letalci tudi najvišje zračne plasti. Bil je prepričan, da bodo kmalu razvijali enokrovniki v stratosferi do 1000 km brzine na uro. Haldane se ni zbal nobene nevarnosti pri raziskavanju. Nekoč se je zaprl v stekleno omaro in velel slugi odhod črpati zrak, dokler ne bo velel ustaviti sesalke. Hotel je vedeti, kje leži za življenje v razredčenem zraku nevarna meja, a je naposled omedlel. Na srečo je zagledal sluga, da ima profesor sinjast obraz, hitro ustavil sesalko in odprl vrata. Ta »izlet v višave« bi kmalu stal znanstvenika življenje.

Neki gospod pride po zdravnika. Ta naglo pripravi svoj avto in kmalu oddrta. Spotoma vpraša tujec:

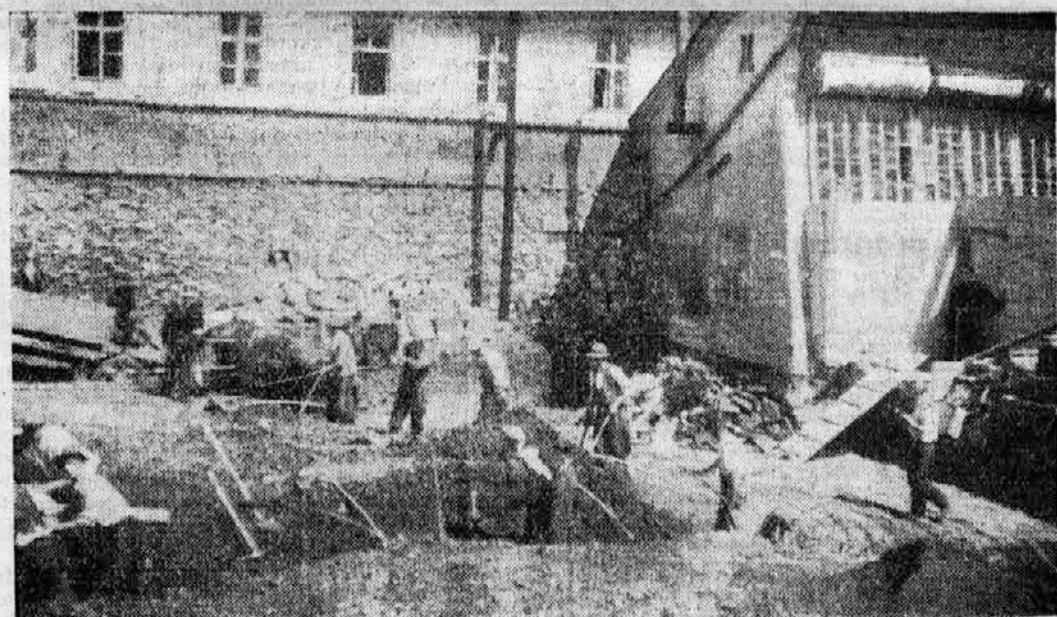
»Koliko pa zaračunavate za obisk, gospod doktor?«

»Sto dinarjev.«

»Tu imate denar,« odvrne gost in skozi z avta.

»Taki pa je hotel imeti sto in petdeset dinarjev, da bi me pripeljal semkaj.«

Trinadstropna palača

bo stala v nekaj mesecih na tem mestu, kjer izvršujejo danes še zemeljska dela. Ze večer smo poročali, kako hitro napredujejo dela pri gradnji no-

vega frančiškanskega konvikta. Slika nam kaže, da je na mestu, kjer bo stala nova palača, res zelo živo.

Francoski ministrski predsednik govori svoj prvi volilni govor.

Pod operacijskim nožem

Spričo vnetja zob mi je močno otekel ves obraz in zdravnik me je spravil v bolnico. Tam so me postavili pred operacijsko sobo, ki je pa bila videti bolj tesna, kakor se spominjam. Primarij operater, velik, z zlatimi očali in brado, je imel na mizi nekega otroka, pa sta kričala oba, otrok in on. Asistenti in sestre so bili vsi zbegani. Mi smo kukali noter in nas je bilo strah, kajti primarij je vihtel v roki nož, njegova bela halja je bila vsa krvava. Mahoma je pa popustil tisto svojo žrtev, pa se zagnal k vratom in tulil kakor obseden. Zdaj je sunil tega, zdaj onega, ko je zapazil moj nakaženi obraz, je iztegnil kar preko treh svojo mesarsko roko, pa me zgrabil za čeljusti, da so se mi zvezde zakresale. — »Zähne reissen!« — Kakor bi trenil, so me že imeli nekeje na stolu, pa mi izdrli tri zobe. No, uteklina pa ni popustila zlepa in moral sem ostati notri še dva tedna. Vse bi še šlo, le njega se je vse tako strašno balo, od njegove vizite so nekateri kar zboleli. Njegove vizite so bile namreč nekaj posebnega. Kar leze in gre, vse je moralo iz postelje, le prav težkim je prizanesel. Postaviti smo se morali ob sprednjih končnicah lepo v vrsto, in ko je prišel, smo morali stati po vojaško, on je pa stopal mimo kakor general. Kako se celijo rane, ni bilo važno, ampak kako se bolnik drži, to ga je zanimalo. Tu in tam je pristopil h kaki postelji, pridvignil odejo in če je videl, da ima pacient obe nogi, ga je nadrl z lenu-

hom. Vse kar je prav, bil sem čisto mlad fant, a tisto se mi ni zdelo v redu. Pripominjam pa, da ni bilo to med vojno in ne v vojaški bolnici, ne, bila je povsem civilna bolnica. Stari svet odмира in nov nastaja. Nov svet pa ni nadut, ne, prav nič tega ni opaziti, je pa od sile spreten in siuren v svoji stroki. Zdravilstvo je znanost, da je pa še več; kirurgija, pravilno pojmovana, se mi zdi umetnost. Mrtve ude obuditi, skaženo obličje preoblikovati, iz napol mrtvega pohabljenca ustvariti živega človeka, umirajočim vdahniti življenje; pacijentu odpreti lobanjo, možgane vzeti ven, jih izprati in položiti nazaj ter pacienta prebuditi! Ne verjamate? Pridite, lezite na mizo!

Temperatura se dviga. Dan tone, zdaj bo dodobra ugasnil. In misli ni več. Kam so neki prešle? So ugasnile z dnevom ali jih je udušil nož? Tako tiho in pokojno je v glavi. In tudi soba polagoma nekam tone, večerna tišina jo ziblje v spanje. V spanje? Ne vem, morda je spanje še daleč, ali pacienti vse-kakor pokojno leže. V nekakem vročnem dremanju mi gineva noč. Kar tako zdiš nekeje na plitvini in ne moreš ne gor ne dol, oči zapiraš, a se ti sproti same odpirajo. Kako čudno dremanje! Niti prave vne me ni za spanje, nikjer se nič ne vkresne. Po težkem trudu se mi je posrečilo zatisniti oči in zaspati. In zdelo se mi je, da dolgo spim, kajti ko sem se prebudil, je bila nekeje-zunaj ura. O, jutro je, štiri ura! No, saj je še nekam minilo. Kaj? Pet, šest — deset! Deset zvečer! Brezupno je to. Eden pogrkava, z neznanskim naporom si iz-

tiska iz prsi kašel. Drugi tam pretresljivo stoka, kakor bi ga kdo davil. Ko se končno izpljuje, je zopet vse tiho. Vročino dremanje se vrtinči v glavi, pred očmi mi vstajajo rešetke in mreže in bolj in bolj goste ovire. In vse je tako prazno, nič zanimivega; z mreže zdrkneš na mrežo, potem se dvigneš zopet nekam višje in vidiš same prazne rešetke brez slik.

Po dolgotrajnem naporu je odbila ura dve po polnoči. To je mnogo, polagoma se vzbujajo upanje na jutro. Nočna sestra je pričela nemirna tekati noter in ven. Pride še ena. Tam v kotu nekaj naglo prekladata, in to prekladanje se mi je zdela cela večnost. Končno položita nekoga na nosilnico. Umrl je tisti tam v kotu, kar zaspal je. 60 let, ni prenesel operacije. Odprte oči bulijo v zastrto luč. Štiri, merjenje toplote; pet, predaja nočne službe; šest, jutranja molitev. Dan!

Temperatura stoji nad 38. Ze po sedmih prihajajo prvi zdravniki, predhodne vizite asistentov. Potem se usuje noter glavna vizita: primarij s spremstvom. Slehernemu so posvečene brige, kdor je bolj bolan, temu še več brige in nege. Tu pač ne more biti govora o brezbriznosti, grdo natolcevanje bi bila trditve, da pacienti niso dovolj negovani. Vsega je dovolj, le prostora ni. V veliki sobani je danes 43 postelj, a 65 pacientov, na ženskem oddelku je celo 75 pacientk. In ta tovarna obratuje noč in dan, kakor mašina. In če ta mašina lepega dne odpove?

Boj z naravo: injekcije! In ker se narava ne vda, vročina ne popusti: nove injekcije!

Zopet ugaša dan in v sobi postaja žalostno tiho. Kakor tugo vanje za ugaslim dnem pa strah pred muko noči. Tiste rešetke so pa imele le nekaj smisel, se mi zdi. Zdaj niso več prazne, ampak polne čudovitih slik. Te slike pa niso mrtve figure, ampak žive, čudo nemirne. Neprestano vrtinčijo pred očmi v nemogočih ritmih in barvnih nijansah. Mrtve figure so oživele, kipi in sohe — in zdaj plešejo v divjem plesu. Pa ni to ples, to je silovito sukanje kolesja, naprej in naprej se suče, kamorkoli krenem oči. In tega drvečega kolesja ni konca ne kraja; tu in tam se ukresne ogenj in ven pade mrtva figura. Naprej, naprej, zmes divjih disonanc, pošastnih obrazov in prividov!

Zdrami me neko vpitje. V tistem kotu imajo zopet nekaj. Nekoga za božjo voljo prosijo pacienti, naj bo miren. Pridvignem glavo in vidim nekoga klečati na tisti postelji, kjer je sinoči oni umrl. Strašno divje gleda, čisto blazen je, v rokah dviga težko steklenico za urin. Zdaj zdaj jo bo nekam treščil. Prihiti sestra, s prožno kretnjo mu sname steklenico iz rok. On škrtla z zobmi, pa skuša na vsak način sneti tisto ročko, ki mu visi nad glavo. Nič lažega kot razbiti glave ljudem, ki morajo ležati nepremično. Sestra hiti ven in se zopet vrne. — »Roke noter!« Uboga, kdo bi se sestr upiral? Minuto nato je razorožen, povezan v prisilnem jopiču. Baje so ga imeli tri ure na mizi. Zdaj šele verjamem, da so pred tednom prav iz te sobe odnesli nekoga na sedmico, pa se ni več povrnil.